

Dosarul nr. 2ra-894/23
2-22114448-01-2ra-28062023

Prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul Central (jud.: A. Arapu-Buțco)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Panov, A. Braga, I. Secrieru)

DECIZIE

22 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Viorica Puica
Aliona Donos
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de Moisea Ivan, reprezentat de avocatul Russu Vitalie,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Moisea Liudmila împotriva lui Moisea Ivan, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Criuleni cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori,

împotriva deciziei din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Moisea Ivan și s-a menținut hotărârea din 22 decembrie 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central,

c o n s t a t ă:

La 04 august 2022, Moisea Liudmila a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Moisea Ivan, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Criuleni cu privire la determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori.

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că la 06 iunie 2008 a încheiat căsătoria cu Moisea Ivan.

Din căsătorie au doi copii minori – XXXXX și XXXXX.

Reclamanta a menționat că viața în comun cu pârâtul a eșuat și nu duc o gospodărie comună.

De asemenea, specificat că a menționat că pârâtul manifestă dezinteres față de creșterea și educarea copiilor și se eschivează de la întreținerea acestora.

Moisea Liudmila a specificat că deoarece pârâtul nu este angajat în câmpul muncii oficial și nu are un venit stabil, urmează a fi încasată pensia pentru întreținerea copiilor minori în mărime de 2 200 de lei lunar pentru fiecare copil, până la atingerea majoratului.

La 13 septembrie 2022, Moisea Liudmila a depus cerere de concretizare a pretențiilor (f. d. 21-24).

În motivarea cererii de concretizare reclamanta, a invocat că la stabilirea cuantumului pensiei pentru întreținerea copiilor minori, urmează a se ține cont de

faptul că locuiește împreună cu copiii în s. Dolinnoe, r. Criuleni, iar deoarece în localitate nu este instituție de învățământ gimnazial, XXXXX frecventează XXXXX, deci cheltuielile ce țin de transportarea copilului la instituția din învățământ din mun. Chișinău constituie suma de 5 91,60 de lei lunar.

Reclamanta a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate cu Moisea Ivan la data de 06 iunie 2008 și înregistrată la Primăria com. Bălțata, r. Criuleni, determinarea domiciliului copiilor minori – XXXXX și XXXXX, cu mama, încasarea de la Moisea Ivan a pensiei pentru întreținerea copiilor minori în cuantum de 2 200 de lei pentru fiecare copil, până la atingerea majoratului și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 22 decembrie 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Moisea Liudmila.

S-a desfășurat căsătoria dintre Moisea Liudmila și Moisea Ivan, încheiată la 06 iunie 2008 la Primăria com. Bălțata, r. Criuleni, trecută în Registrul actelor de stare civilă sub nr. 8.

S-a încasat de la Moisea Liudmila și Moisea Ivan în beneficiul statului, taxa de stat la eliberarea certificatului de divorț în mărime de a câte 100 de lei de la fiecare.

S-a determinat domiciliul copilului minor, XXXXX, cu mama, Moisea Liudmila.

S-a încasat de la Moisea Ivan în beneficiul Liudmilei Moisea pensia pentru întreținerea copiilor minori – XXXXX și XXXXX, în sumă bănească fixă a câte 1 800 de lei lunar, începând cu data de 04 august 2022 și până la atingerea majoratului copiilor.

S-a încasat de la Moisea Ivan în beneficiul statului suma de 1 296 de lei cu titlu de taxă de stat pentru capătul de cerere privind încasarea pensiei de întreținere, de care reclamanta a fost scutită.

S-a încasat de la Moisea Ivan în beneficiul Liudmilei Moisea suma de 140 de lei cu titlu de taxă de stat și suma de 2 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, capătul de cerere cu privire la determinarea domiciliului copilului minor Moisea Andrei, a fost respins.

Prin decizia din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Moisea Ivan și s-a menținut hotărârea din 22 decembrie 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central.

La 21 aprilie 2023, Moisea Ivan, reprezentat de avocatul Russu Vitalie, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu restituirea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului, a invocat că instanța de apel a examinat cererea de apel în absența sa și a reprezentantului, fără a fi înștiințați în mod legal despre data, locul și ora ședinței instanței de apel.

La fel, a menționat că adresa de e-mail de care dispune reprezentantul lui Moisea Ivan este: vit.russu@mail.ru, însă citația a fost expediată la adresa de e-mail: vit.russu@gmail.com, care este una greșită, prin urmare nu a avut de unde să cunoască despre examinarea cererii de apel.

Totodată, nici apelantului nu i-a fost expediată citația despre data, locul și ora ședinței instanței de apel.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 05 aprilie 2023.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, întrucât cererea de recurs a fost depusă la 21 aprilie 2023.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Moisea Ivan, reprezentat de avocatul Russu Vitalie împotriva deciziei din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (3) lit. b) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Moisea Ivan, reprezentat de avocatul Russu Vitalie, este admisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare de la 01 septembrie 2023), instanța, după de judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Materialele cauzei atestă că, la 04 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Moisea Ivan a contestat cu apel hotărârea din 22 decembrie 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central (f.d. 48-50).

Prin încheierea din 08 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Moisea Ivan și s-a acordat termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 862 de lei.

La 02 martie 2023, Moisea Ivan, reprezentat de avocatul Russu Vitalie, a depus cerere privind înlăturarea neajunsurilor, la care a anexat dovada de achitare a taxei de stat pentru depunerea apelului în sumă de 872 de lei și mandatul avocațial (f. d. 66-68).

Prin încheierea din 14 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost acceptată spre examinare cererea de apel depusă de Moisea Ivan și a fost stabilită ședința de examinare a apelului pentru data de 05 aprilie 2023, ora 11.00 (f. d. 69).

În conformitate cu art. 370 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel efectuează, în termen de până la 2 luni de la data emiterii încheierii de intentare a procedurii de apel, actele procedurale în vederea pregătirii cauzei pentru dezbateri în conformitate cu art. 185 și art. 186.

Astfel, în conformitate cu art. 185 și art. 186 din Codul de procedură civilă, instanța de apel expediază participanților la proces copii de pe cererea de apel și de pe înscrisurile care nu au fost prezentate primei instanțe și citează părțile și alți participanți la proces.

În conformitate cu art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 102 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

În conformitate cu art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Dacă părțile și alți participanți la proces sînt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturînd orice viciu de citare a participanților. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces.

În mandatul anexat la cererea privind înlăturarea neajunsurilor (f. d. 67), avocatul Russu Vitalie a indicat adresa electronică de corespondență - vit.russu@mail.ru, însă la 14 martie 2023 instanța de apel a expediat avocatului Russu Vitalie citația cu privire la examinarea cauzei în ordine de apel la data de 05 aprilie 2023 ora 11.00, la adresa electronică - vit.russu@gmail.com, care este o adresă greșită, fapt ce a dus la expedierea citației către un alt destinatar, nefiind recepționată de către avocatul Russu Vitalie.

Din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 05 aprilie 2023, rezultă că reprezentantul apelantului Moisea Ivan – avocatul Russu Vitalie, nu a fost prezent, iar instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia, ajungînd la concluzia că procedura de citare legală a fost respectată (f. d. 78-79).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține, că la 05 aprilie 2023, instanța de apel a examinat cauza în ordine de apel în lipsa reprezentantului apelantului Moisea Ivan, avocatul Russu Vitalie, constatînd eronat că ultimul a fost citat legal.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel nu a respectat procedura citării legale a reprezentantului apelantului, fapt care constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

În această ordine de idei, Completul de judecată consideră că instanța de apel a examinat cauza cu încălcarea normelor de drept procedural, ceea ce în conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură civilă, constituie temei de casare a deciziei instanței de apel.

Astfel, din considerentele menționate și deoarece eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminînd cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectînd dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Moisea Ivan, reprezentat de avocatul Russu Vitalie.

Se casează decizia din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Moisea Liudmila împotriva lui Moisea Ivan, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Criuleni cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Aliona Donos

Oxana Parfeni